

TÉMA MĚSÍCE: Šedý zákal

Šedý zákal neboli katarakta je oční onemocnění, při kterém dochází k zakalení lidské oční čočky. Toto zakalení brání průchodu světelných paprsků na sítnici, a člověk si tak připadá, jako by viděl přes mlhu. Jedná se o časté oční onemocnění, které komplikuje život řadě lidí, přitom se dá jednoduše vyřešit. Na otázky k šedému zákalu odpovídá MUDr. Radan Zugar.

Co je šedý zákal?

Šedý zákal je stav, při kterém dochází ke snížení průhlednosti lidské čočky, a to nejčastěji v důsledku stárnutí. Příznakem je zamížené, zhoršené a zkreslené vidění na blízko i do dálky a také citlivost na světlo. Může se objevit na jednom oku i na obou očích zároveň.

Koho šedý zákal postihuje?

Výskyt šedého zákalu jednoznačně stoupá s věkem a většinou postihuje osoby ve věku 65 až 75 let. V některých případech může ale vzniknout i v mladším věku, a to následkem úrazu, nemoci, nezdravého životního stylu nebo užívání některých léků. Dále se setkáváme i s vrozeným šedým zákalem u novorozenců.

Lze nějak ovlivnit vznik šedého zákalu?

Nástupu šedého zákalu nelze nijak zabránit. Víceméně se šedého zákalu dožije každý, pokud bude žít dostatečně dlouho. Toto onemocnění zkrátka patří k procesu stárnutí. Dědičnost, životní styl, kouření i životospráva mohou ovlivnit, jestli šedý zákal vznikne dříve, nebo později.

Jak se šedý zákal léčí?

Šedý zákal lze odstranit pouze chirurgicky. Neexistuje žádný jiný způsob jeho léčby, pouze operace. Pokud by člověk operaci nepodstoupil, tak postupně oslepe.

Kdy by pacient měl operaci podstoupit?

Operace by se neměla zbytečně odkládat a pacient by ji měl podstoupit ve chvíli, kdy jej šedý zákal omezuje v běžném životě. Důvodem je nejen kvalita života, ale i to, že čím více je šedý zákal tzv. uzrálý (starší), tím bývá oční čočka více postižená, je tvrdší a hůř se odstraňuje. Operace

Odborný poradce:

MUDr. Radan Zugar

Primář Očního centra Praha

Věnuje se především kataraktové chirurgii a celkem má na kontě více než 20 000 operací šedého zákalu. Ročně jich v Očním centru Praha provede přes 2000 a dále se zde věnuje i léčbě sítnice, aplikuje anti-VEGF preparáty a vede glaukomovou poradnu.

pak může být náročnější a může přinášet více rizik.

Jak probíhá operace šedého zákalu?

Jedná se o zcela bezpečný, bezbolestný a rychlý chirurgický zákrok. Během operace oční chirurg vymění zkalenou oční čočku za čočku umělou. Operace se provádí ambulantně, trvá asi 15 minut a provádí se v lokálním znecitlivění pomocí kapek. Oko může být do druhého dne zakryto náplastí a po jejím sejmutí již pacient na oko vidí. Většina pacientů je z nového vidění nadšená a po operaci se jim výrazně zlepšila kvalita života. Vidění, které do té doby bylo zamížené a šedivé, je nově opět jasné a barevné.

Je potřeba po operaci dodržovat nějaký režim?

Po operaci si pacienti kapou oční kapky a docházejí na kontroly dle doporučení lékaře. Oko se po operaci hojí přibližně měsíc a pacienti by si během této doby neměli sahat do oka a mnout ho, neměli by provádět fyzicky náročnou práci, zvedat těžká břemena, neměli by se koupat v bazénech a chodit do sauny, měli by se vyhýbat prašnému prostředí.

Je operace hrazena z pojištění?

Operace šedého zákalu je plně hrazena ze zdravotního pojištění. Zdravotní pojišťovna hradí pouze tzv. monofokální nitrooční

čočky, které po operaci zlepšují vidění na jednu vzdálenost. Pacienti si ale mohou vybrat a připlatit si za prémiové nitrooční čočky, které mohou být pro zrak šetrnější, poskytnou lepší kontrastní citlivost, a dokonce mohou pacienta zbavit závislosti na brýlích.

Jaké čočky by si měl pacient vybrat?

Výběr typu nitroočních čoček je velmi individuální. Typ nitroočních čoček pacient vždy konzultuje s lékařem v rámci předoperačního vyšetření a volí se s ohledem na problém i na přání a představu pacienta o tom, jak komfortně chce po operaci vidět. Umělá nitrooční čočka zůstává v oku na celý život, již se nevyměňuje, proto všem pacientům doporučuji, aby výběr čoček před operací opravdu důkladně zvážili.

Může se po čase udělat šedý zákal znovu?

Umělá čočka se znovu zakalit nemůže. U pacientů ale může dojít k rozvoji tzv. druhotného šedého zákalu. Ten není komplikací původní operace šedého zákalu, ale je způsoben zkalením zadního pouzdra čočky. Vyskytuje se u přibližně 10–15 % pacientů a jeho vznik nelze nijak ovlivnit. Pacient již v tomto případě nepodstoupuje znovu operaci, ale pouze ambulantní laserový zákrok, tzv. YAG laserovou kapsulotomii.